

ASIA Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen lupa poiketa jokihelmisimpukan rauhoitussäännöksistä

HAKIJA Panu Oulasvirta
Alleco Oy
panu.oulasvirta@alleco.fi

VIREILLE 4.8.2025

HAKEMUS Alleco Oy hakee luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukaista lupaa poiketa jokihelmisimpukan (*Margaritifera margaritifera*) rauhoitusmääräyksistä Suomussalmen [REDACTED] ennallistamistöihin liittyen. Ennallistamistöitä toteutetaan myös niillä jokijaksoilla, joilla esiintyy uhanalaisia jokihelmisimpukoita eli raakkuja. Osa ennallistamistoimenpiteistä, etenkin jokiuoman kiveäminen, edellyttävät raakkujen väliaikaista siirtoa alueelta pois.

Poikkeuslupaa haetaan jokihelmisimpukoiden pohjasta ylös ottamiseen [REDACTED] ja niiden siirtämiseen väliaikaisesti toiseen joen kohtaan. Simpukoiden käsittely tehdään niin, että ne eivät vaarannu. Toimenpiteiden jälkeen samat raakut siirretään takaisin alkuperäisille olinpaikoilleen.

Lupahakemus liittyy Kainuun ELY-keskuksen ja Allecon välillä tehtyyn sopimukseen, Suomussalmen [REDACTED] kunnostaminen (KAIELY/355/2025).

Lupaa haetaan ajalle 8.8.2025–30.9.2026 seuraaville henkilöille:
Eero Moilanen,
Antti Karppinen,
Panu Oulasvirta
sekä em. henkilöiden ohjauksessa työskentelevät kenttätöntekijät.

KAINUUN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää pyydetyn luvan seuraavin ehdoin:

1. Tätä lupaa saavat käyttää hakemuksessa mainitut henkilöt sekä heidän ohjauksessaan työskentelevät kenttäavustajat hakemuksessa esitetyllä tavalla. Hakemuksessa mainitut töistä vastaavat henkilöt vastaavat kenttätöntekijöiden riittävän perehdytyksen järjestämisestä.

2. Luvan saaja vastaa luvan tiedoksiannosta ja jakelusta simpukoiden käsittelyyn luvan saaneille henkilöille.
3. Simpukoita käsiteltäessä tämä lupa on pidettävä mukana ja näytettävä aina pyydettyäessä. Lupa voi olla myös sähköisessä muodossa esimerkiksi puhelimesta.
4. Tämä lupa kattaa vain [REDACTED] kunnostustoimiin liittyvän simpukoiden käsittelemisen ja siihen liittyvän simpukoiden siirron väliaikaiselle sijoituspaikalle ja sieltä takaisin alkuperäiselle paikalleen.
5. Simpukoita tulee siirtää mahdollisimman lyhyen matkaa ja lajille sopivaan elinympäristöön. Siirto tulee toteuttaa niin, että samoja yksilöitä ei tarvitse käsitellä ja siirtää useaan kertaan.
6. Siirretyt simpukat tulee kunnostustoimien jälkeen siirtää takaisin alkuperäisille esiintymispaikoilleen. Tämä tulee tehdä vasta sen jälkeen, kun kohteet ovat jälleen lajin kannalta elinkelpoisia.
7. Simpukoita on käsiteltävä siten, etteivät ne vahingoitu käsittelyn aikana.
8. Kunnostustoimia toteutettaessa sekä simpukoita etsittäessä, käsiteltäessä ja siirrettäessä on toimittava niin, ettei toiminta-alueelle tai sen alapuolelle jääville simpukoille tai vesistöjen vedenlaadulle aiheudu pysyvää vahinkoa toiminnasta.
9. Siirrettävistä simpukoista pitää dokumentoida niiden lukumäärä sekä alkuperäisten esiintymispaikkojen ja väliaikaisten sijoituspaikkojen koordinaatit.
10. Siirrettyjen raakkujen määrä, alkuperäiset esiintymispaikat sekä väliaikaiset sijoituspaikat tulee raportoida ELY-keskukselle aina maastokauden kunnostustoimien päättyessä.
11. Kunnostustoimet tulee toteuttaa niin, että pyritään mahdollisimman vähäiseen alapuoliseen vesistöön kohdistuvaan kiintoainekuormitukseen.
12. Toimittaessa alueilla, joiden kasvisto ja/tai eläimistö on rauhoitettu erityisillä määräyksillä, tarvitaan tämän luvan lisäksi alueen omistajan ja ELY-keskuksen (suojelualue yksityisten omistamalla maalla) tai alueen haltijan (suojellulla valtion maalla Metsähallitus) lupa. Näillä alueilla on noudatettava lisäksi niitä ehtoja, joita toimivaltainen luvantaja asettaa.
13. [REDACTED] kunnostustoimista tulee raportoida Kainuun ELY-keskuksen ja Allecon välisen sopimuksen mukaisella tavalla, joka on tarkemmin kuvattu tarjouspyynnössä.
14. Lupa astuu voimaan välittömästi. Lupa on voimassa 30.9.2026 asti.

Perustelut

Jokihelmisimpukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu ja luonnonsuojeluasetuksen 6 §:n liitteessä 1 mainittu eläinlaji. Jokihelmisimpukka on myös luonnonsuojelulain 77 § mukainen erityisesti suojeltava laji sekä 79 § mukainen

EU:n tärkeänä pitämä eliölaji, joiden esiintymille ELY-keskus voi harkinnan mukaan tehdä lajiesiintymän rajauspäätöksen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla. Lisäksi selkärangattoman eläimen sellainen pyyntikeino, joka luonnonsuojelun kannalta on haitallinen, on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetyistä rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään (LSL 3 §).

Kainuun ELY-keskus on tilannut Alleco Oy:ltä jokihelmisimpukan inventoinnit ja populaation tilan arvioinnit [REDACTED] vuonna 2024. Työ oli osa HELMI-elinympäristöohjelmaa. Raakkuselvityksestä saadut tiedot yhdessä [REDACTED] toteutetun puroinventoinnin ja sähkökoekalastuksen kanssa toimivat pohjana [REDACTED] laaditulle kunnostussuunnitelmalle. Suunnitelma laadittiin puron ennallistamiseksi ja raakun elinympäristön parantamiseksi.

Edellä mainitun suunnitelman pohjalta ELY-keskus on kilpailuttanut Helmi-ohjelmassa alueelle virtavesistön ennallistamistoimien käytännön toteutuksen, Suomussalmen [REDACTED] kunnostaminen (KAIELY/355/2025). Kilpailutuksessa toimittajaksi ja kunnostuksen toteuttajaksi valittiin Alleco Oy.

[REDACTED] kunnostuksella parannetaan raakun ja taimenen elinolosuhteita sen alueella ja siten edistetään lajin hoito- ja suojelutoimia raakun suojelustrategian mukaisesti. Oikein kohdennetut suojelu- ja hoitotoimet ovat kiireellisiä tavoiteltaessa lajin suotuisan suojelutason saavuttamista ja lajin geneettisen monimuotoisuuden turvaamista.

Ennallistamis- ja kunnostustoista todennäköisesti aiheutuu jonkin verran työnaikaista kuormitusta ja osa toimenpidealueista saattaa sijoittua raakkujen elinympäristöön. Uhkana kunnostustoimiin liittyen ovat esim. raakkujen peittyminen työnaikana irtoavan hienon maa-aineksen alle, raakkujen tukehtuminen liialliseen hienoainekseen sekä raakkujen murskaantuminen työntekijöiden tai suurten kivien alle. Tämän takia kunnostushankkeen yhteydessä on tarpeellista siirtää turvaan toimenpidealueella tai sen alapuolella toimien työaikaisen kuormituksen kohdealueella olevat raakkuyksilöt. Yksilöt voidaan palauttaa takaisin alkuperäiselle elinpiirilleen, kun toimenpiteet ja niistä johtuva kuormitus ovat ohi ja uhka raakkujen vahingoittumisesta väistynyt.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Kainuun ELY-keskus katsoo, että rajallinen toiminta-aika (maastokauden lyhyys) huomioon ottaen on yleisen edun kannalta perusteltua, että kunnostustoimiin päästään

niin pian kuin mahdollista. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Edellä olevan johdosta Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päättänyt lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 § 3 momentin 3 kohdan nojalla, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Päätös on voimassa välittömästi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 3 §, 69 §, 70 §, 77 § ja 83 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 § ja 8 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Hallintolaki (6.6.2003/434) 62 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024).

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä (Liite 1).

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Outi Hyvönen ja ratkaissut ympäristövastuuyksikön päällikkö Jari Pesonen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Lisätietoja päätöksestä antaa luonnonsuojeluasiantuntija Outi Hyvönen, puh. +358 295 023 072, outi.hyvonen@ely-keskus.fi.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTOTAPA

Tämä päätös annetaan tiedoksi hallintolain 62 §:n mukaisella yleistiedoksiannolla. Yleistiedoksianto koskeva ilmoitus julkaistaan Kainuun ELY-keskuksen verkkosivuilla: www.ely-keskus.fi/kainuu

SUORITEMAKSU

Luonnonsuojelun ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

TIEDOKSI Hakija (sähköisesti)
Metsähallitus (sähköisesti)
Ympäristöministeriö (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomussalmen kunta (sähköisesti)

LIITE

Valitusosoitus

Tämä asiakirja KAIELY/458/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/458/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pesonen Jari 06.08.2025 10:03

Esittelijä Hyvönen Outi 06.08.2025 09:45

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Päätöksen tiedoksisaantiajankohta:

- postitse kirjeellä toimitettu päätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Viranomaiselle päätöksen katsotaan tulleen tiedoksi kirjeen saapumispäivänä
- postitse saantitodistusta vastaan toimitetun päätöksen tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus
- haastetiedoksiantona toimitetun päätöksen tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksiantotodistus
- vastaanottajalle tai tämän edustajalle henkilökohtaisesti luovutetun päätöksen tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottamisesta laadittu tiedoksiantotodistus
- milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena (3) päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä
- sähköpostitse toimitettu päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksianto- tai saantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös laitoksen johtajalle.

Valituskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Telekopio: 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa (tuomioistuinmaksulaki 1455/2015, oikeusministeriön asetus 1020/2024). Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.